

Експертні пропозиції за результатами проведення громадської експертизи на тему :

«Виконання доручення Міністерства освіти і науки України за №2/3-14-16-02-16 від 19.08.2016р. щодо перевірки фактів, викладених у „Інформаційному запиті редакції газети „Радіоінформ” та в газеті 33-й канал №39 від 21 вересня 2016 року”».

Ініціатором проведення громадської експертизи являється редакція недержавного засобу масової інформації газети „Радіоінформ”.

Предметом громадської експертизи є виконання повноважень Вінницької обласної державної адміністрації у сфері загальної середньої освіти відповідно до вимог Закону України „Про освіту”, Закону України „Про загальну середню освіту”, Закону України „Про основні засади державного нагляду (контролю) у сфері господарської діяльності”, Наказу Міністерства освіти і науки України №34 від 25.01.2008 року „Порядок здійснення державного контролю за діяльністю навчальних закладів”.

Метою громадської експертизи є оцінка заходів здійснених департаментом освіти та науки Вінницької обласної державної адміністрації на виконання доручення Міністерства освіти і науки України за №2/3-14-1602-16 від 19.08.2016 р. щодо ретельної перевірки фактів, висвітлених у засобах масової інформації з приводу конфліктної ситуації, яка склалась у Яришівській ЗОШ І-ІІ ступенів Тиврівського району Вінницької області, та оцінки професійної діяльності директора школи, підготовка пропозицій для їх врахування департаментом освіти і науки Вінницької ОДА.

Проводили громадську експертизу такі експерти: Тарас Гіренко (Вінницький обком працівників освіти і науки), Валентин Пращук (Громадська рада при Вінницькій ОДА), Валерій Марценюк (редакція газети „Радіоінформ”).

Громадська експертиза проведена у відповідності до „Порядку сприяння проведенню громадської експертизи діяльності органів виконавчої влади”, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 5 листопада 2008 року №976. Для проведення громадської експертизи розпорядженням керівника ініціатора проведення громадської експертизи була утворена експертна група із залученням членів громадської ради при ОДА та представників Вінницького обкому профспілки працівників освіти і науки. Департаментом освіти та науки Вінницької ОДА з використанням максимального 20-денного терміну листом №01-22-01/1195 від 21 березня 2017 року були надані експертній групі інформаційні матеріали і документи. Матеріали були отримані рекомендованим поштовим відправленням 23 березня 2016 року. Перелік і зміст цих матеріалів та документів в основній своїй частині відповідає переліку і змісту, визначеному у „Запиті на проведення громадської експертизи...” (вих.№ б/н від 27 січня 2017 року). Виключення складають матеріали та документи віднесені до відповідальності Тиврівської РДА, з посиланням надавача на ту обставину, що Тиврівська РДА є окремим органом місцевої виконавчої влади.

Результатом проведення громадської експертизи є експертні висновки, суть яких наведена нижче.

1. Відносно пункту 1 запити щодо надання копій наказів (розпоряджень) про створення комісій для перевірки фактів, висвітлених у засобах масової інформації, з приводу конфліктної ситуації, яка склалась у Яришівській ЗОШ І-ІІ ступенів Тиврівського району та оцінки професійної діяльності директора Яришівської ЗОШ І-ІІ ступенів, то департаментом освіти і науки Вінницької ОДА експертній групі були надані копії трьох наказів керівництва Департаменту про створення комісій. Першим наказом №399 від 08.09.2016 року була створена комісія для „...розгляду конфліктної ситуації в Яришівській ЗОШ та інформаційного запити редакції газети „Радіоінформ” щодо спотворення засад навчально-виховного процесу директором Яришівської ЗОШ ... Яцухно Н.І.”. Наступна комісія була створена наказом №196 від 24.19.16 року „...у зв'язку із необхідністю розгляду конфліктної ситуації у Яришівській ЗОШ..., розгляду звернень громадян Гринчак Л.В., Марценюк В.М., Шмирко Н.І. та надання відповіді”. І третій наказ за №610 від 26.12.2016 року було видано з метою „...розгляду

вернення жительки с.Яришівки Тиврівського району". Цей наказ, судячи з його змісту, було надано на підставі звернення анонімної особи, тому що ні в наказі, ні в інших наданих матеріалах її прізвище не згадується.

Аналізуючи тексти наказів можна констатувати, що їх підготовка, як і подальша робота комісій здійснювалась, по суті, без врахування вимог законодавства України і діючих нормативних документів у частині вимог до проведення позапланових перевірок. Так відповідно до „Порядку здійснення державного контролю за діяльністю навчальних закладів” затвердженого наказом Міністерства освіти і науки України №34 від 25.01.2008 року, позаплановий державний контроль може проводитись відповідно до статті 6 Закону України "Про основні засади державного нагляду (контролю) у сфері господарської діяльності" та на підставі доручень Секретаріату Президента України, Кабінету Міністрів України, депутатських запитів, звернень правоохоронних органів, органів виконавчої влади та обґрунтованих належним чином звернень громадян щодо порушень у сфері освіти за рішенням Міністерства освіти і науки України - у навчальних закладах незалежно від форм власності й підпорядкування, або місцевих органів управління освітою та органів місцевого самоврядування - у навчальних закладах комунальної форми власності за територіальною приналежністю. Таке рішення (доручення) Міністерства освіти і науки України щодо ретельної перевірки професійної діяльності директора школи було направлено Департаменту освіти та науки Вінницької ОДА за вихідним №2/3-14-16-02-16 від 19.08.2016р. Однак у жодному із наказів цього доручення навіть не було згадано.

Для проведення державного контролю органом, на який покладені функції контролю, видається наказ, де зазначаються склад комісії і термін його проведення. На підставі наказу оформляється посвідчення (направлення) на проведення заходу, яке підписується керівником або заступником керівника органу державного нагляду (контролю) (із зазначенням прізвища, ім'я та по батькові) і засвідчується печаткою. У посвідченні (направленні) на проведення заходу зазначаються: найменування органу державного нагляду (контролю), що здійснює захід; найменування суб'єкта господарювання ....., щодо діяльності яких здійснюється захід; місцезнаходження суб'єкта господарювання ....., щодо діяльності яких здійснюється захід; номер і дата наказу, на виконання якого здійснюється захід; перелік посадових осіб, які беруть участь у здійсненні заходу, із зазначенням їх посади, прізвища, ім'я та по батькові; дата початку та дата закінчення заходу; тип заходу (плановий або позаплановий); вид заходу (перевірка, ревізія, обстеження, огляд, інспектування, тощо); підстави для здійснення заходу; предмет здійснення заходу. На жаль, жодним наданим експертній групі документом не підтверджується видання посвідчення на проведення перевірки.

Відповідно до вимог пункту 4 розділу 2 „Порядку здійснення державного контролю за діяльністю навчальних закладів” до роботи у складі комісій повинні залучатись представники органів управління освітою, органів місцевого самоврядування, навчальних закладів, підприємств, організацій та установ, які мають відповідну освіту і практичний досвід. Перш за все, це повинні бути представники громадських організацій, які захищають права громадян (профспілкові органи, громадські утворення, тощо). В той же час, за інформацією голови комітету з питань освіти громадської ради при Вінницькій ОДА П.Г.Прудюса, він декілька раз звертався із відповідною пропозицією до керівництва департаменту. Однак його звернення не були взяті до уваги.

2. Відносно пункту 2 Запиту щодо надання копій планів роботи комісій з ретельної перевірки фактів і оцінки професійної діяльності директора Яришівської ЗОШ І-ІІ ступенів Тиврівського району Вінницької області Яцухно Н.І., то експертна група була поставлена до відома, що такі плани (програми) наказами про створення комісій не затверджувались. В той же час, проведення позапланових перевірок без підготовки відповідних програм не можуть вважатись. такими що проведені у відповідності до вимог нормативних документів та законодавства України.

Так у пункті 2 розділу III „Порядку здійснення державного контролю за діяльністю навчальних закладів” сказано, що голова і члени комісії зобов'язані керуватись у своїй роботі законодавчими та іншими нормативно-правовими актами в галузі освіти та програмою

контролю і забезпечувати об'єктивність, достовірність та своєчасність проведення контролю. Окрім того в розділі 4 Порядку зазначено, що: „Комісія розпочинає свою роботу після ознайомлення керівництва навчального закладу з наказом державного органу, на який покладено функції контролю, та проведення наради, на якій повідомляється порядок проведення відповідного заходу контролю. Члени комісії працюють відповідно до плану проведення заходу контролю та отриманих завдань і кожного дня інформують голову комісії про виконану роботу”.

3. Відносно пункту 3 Запиту щодо переліку заходів, які були здійснені комісією департаменту освіти та науки Вінницької ОДА на виконання доручення Міністерства освіти і науки України за №2/3-14-1602-16 від 19.08.2016 р., то виходячи із наданих матеріалів можна констатувати, що Департаментом не проводилось жодних заходів щодо виконання доручення МОН у частині „...організувати ретельну перевірку наведених фактів та за результатами перевірки дати об'єктивну оцінку професійній діяльності директора школи”.

4. Відносно пункту 4 Запиту щодо копій документів, наданих директором Яришівської ЗОШ та іншими посадовими особами відділу освіти Тиврівської РДА по суті питання і за вимогою комісії, то експертній групі було надані тільки копії окремих документів за підписом начальника відділу освіти Тиврівської РДА. У першому із цих документів за №01-18/1242 від 29.09.2016 року пан Нижник О.Т. повідомив про те, що „13.06.2016 року до відділу освіти Тиврівської РДА із письмовими зверненнями звернулись батьки учнів ЗОШ села Яришівки щодо психологічного, фізичного впливу на учнів зазначеного навчального закладу, вчиненого педагогічним працівником Марценюк В.М.” В подальшому пан Нижник розповідає, що він звернувся в Гніванське відділення поліції, щодо можливого (!!!) жорстокого поводження вчительки з дітьми і там йому надали „Висновок” про якісь порушення учителькою законів „Про освіту”, „Про загальну середню освіту”, „Про охорону дитинства”. В подальшому, на жаль, цей „Висновок” був використаний для протиправного тиску на вчительку, зі сторони створеної Департаментом наказом №610 від 26.12.2016р. комісії, із метою примушування її до звільнення із займаної посади за власним бажанням. Цей факт підтверджується у супровідному листі Департаменту за №01-22-02/1195 від 23.02.2017 року до наданих матеріалів для експертизи. Так на четвертій сторінці цього листа вказано: „04.01.2017 року відбулась зустріч членів комісії з учителькою української мови і літератури. Під час співбесіди їй було запропоновано: перейти на роботу в іншу школу Тиврівського району чи в одну з трьох запропонованих шкіл Вінницького району; звільнитися з роботи за власним бажанням чи за угодою сторін; **в разі відмови від запропонованих вище варіантів вона буде звільнена з роботи відповідно до п.3 ст. 41 КЗпП України**”. Останній пункт передбачає звільнення за так звану „аморальну поведінку”. **В той же час жоден із наданих для експертизи документів не підтверджує обставин, які свідчили про саме таку поведінку педагогічного працівника (!!!).**

В результаті такого протиправного тиску зі сторони комісії учителька української мови була змушена перейти в порядку переведення на тимчасову декретну посаду вчителя англійської мови (відповідна освіта відсутня) Прибузького НВК у Вінницькому районі, а потім на іншу (вже за спеціальностями отриманої освіти) тимчасову декретну посаду вчителя початкових класів Пултівецької ЗШ I-III ступенів. В результаті таких переходів, учителька втратила постійне місце роботи і знаходиться під постійною загрозою звільнення.

5. Відносно пункту 5 запиту щодо надання копій протоколів (актів, довідок) роботи комісії департаменту освіти та науки Вінницької ОДА, то таких протоколів експертній групі надано не було. В той же час у розділі 5 „Порядку здійснення державного контролю за діяльністю навчальних закладів” зазначено, що після закінчення проведення заходу державного контролю кожний член комісії готує довідку, у якій дає об'єктивну оцінку стану справ з питань, що ним перевірялись, доводить її до відома працівників, відповідальних за даний напрям роботи, і передає голові комісії. На підставі довідок членів комісії її голова готує підсумковий документ (акт, довідка) установленого зразка, узгоджує його з членами комісії та

доводить до відома керівника навчального закладу. Протокол (акт, довідка) повинен містити такі відомості: дату складення акта; тип заходу (плановий або позаплановий); вид заходу (перевірка, ревізія, обстеження, огляд тощо); предмет державного нагляду (контролю); найменування органу державного нагляду (контролю), а також посаду, прізвище, ім'я та по батькові відповідальної посадової особи.

6. Відносно пункту 6 запиту щодо надання копії висновків та пропозицій комісії департаменту освіти та науки Вінницької ОДА відносно оцінки професійної діяльності директора Яришівської ЗОШ I-II ступенів Тиврівського району Вінницької області Яцухно Н.І., то конкретних висновків саме з оцінки професійної діяльності директора надано не було. Департамент обмежився дорученнями начальнику відділу освіти Тиврівської РДА додаткового виявлення причин і винних осіб у створенні конфліктної ситуації та надання пропозицій щодо її позитивного вирішення. Лише за результатами роботи комісії Департаменту від 26.12.2016 року директору школи було оголошено догану за порушення у роботі із зверненнями громадян. По суті, робота усіх трьох комісій Департаменту була зосереджена тільки на вирішенні конфліктної ситуації між батьками учнів і вчителькою. При цьому за межами розгляду залишились питання з'ясування причин виникнення конфліктної ситуації, а також виявлення та відповідного покарання осіб винних в організації конфлікту.

7. Відносно пункту 7 Запиту у частині надання Переліку заходів, які було вжито департаментом освіти та науки Вінницької ОДА і відділом освіти Тиврівської РДА щодо вирішення конфліктної ситуації, яка склалась у Яришівській ЗОШ I-II ступенів Тиврівського району Вінницької області, то слід констатувати, що певна робота у цьому напрямі зі сторони департаменту освіти і науки Вінницької ОДА все ж проводилась. Однак, внаслідок безсистемності підготовки та проведення роботи самих комісій (відсутність планів-програм роботи, відсутність фіксації процесу роботи у вигляді протоколів опитування причетних осіб, відсутність аналізу цих протоколів та підготовки за їх аналізом результатів роботи комісій у вигляді актів та рекомендацій) вся робота, перерахованих у пункті 1 комісій, була несистемною і відрізнялась відсутністю конкретних пріоритетів. При цьому за межами розгляду повністю залишилось питання виконання доручення Міністерства освіти щодо ретельної перевірки професійної діяльності директора школи (яка за певними ознаками і являлась ініціатором та організатором конфліктної ситуації), особливо з точки зору недопустимого спотворення засад морально-етичної сторони навчально-виховного процесу. Відповідаючи на запит редакції газети „Радіоінформ“, департамент загальної середньої освіти МОН у своєму листі №2.2-413 від 23.02.2017 року повідомляє, що: „Морально-етичне виховання повинно займати важливе місце у новій школі, про що зокрема свідчать компоненти її формули із дев'яти ключових елементів, де п.3 передбачає „наскрізний процес виховання, який формує цінності.”

8. Таким чином, можна констатувати, що внаслідок відсутності відповідного планування (програми контролю) робота комісій департаменту у тій частині цієї роботи, яка була направлена саме на врегулювання конфліктної ситуації між батькам учнів та вчителькою, відбувалась несистемно, що призвело до того, що:

8.1. Не було проведено індивідуальне опитування, з фіксацією його результатів у відповідних протоколах, батьків тих учнів, котрі написали заяви із вимогою звільнити учительку на предмет уточнень того:

а) Які причини викликали написання заяв саме в період 9-11 червня 2016 року, коли заняття у школі вже два тижні, як припинились, і чому ці заяви не були написані раніше під час навчального процесу, за фактом подій, які згадані у заявах?;

б) Коли саме відбулись події описані у конкретних заявах і коли та від кого заявники дізнались про них?;

в) Чи звертались і коли звертались заявники до директора школи з приводу вказаних у заявах, подій?;

г) Якщо не звертались, то чому вирішили звернутись саме 9-11 червня 2016 року, і не до директора школи, а безпосередньо у відділ освіти Тиврівського району?;

д) Якщо звертались до директора школи, то у якій формі і коли отримали (чи не отримали) відповідь на своє звернення?

8.2. Оскільки, судячи із тексту заяв, інформація, яка в них наведена була отримана заявниками від своїх дітей, то виникає логічне запитання - чому ці діти не були офіційно опитані членами комісії в індивідуальному порядку у присутності шкільного психолога з фіксацією наданої ними інформації у відповідному протоколі на предмет того – коли, при яких обставинах і у присутності кого відбулись події описані у заявах їх батьків? По результатах таких опитувань шляхом порівняння інформації у різних протоколах, комісія отримала б можливість зробити обґрунтовані та виважені висновки на предмет того, звідки виник, та ким ініціювався і організовувався конфлікт у школі. А це дало б можливість виявити винних осіб та застосувати до них заходи впливу відповідно до діючого КЗПП України.

Експертні пропозиції, щодо підвищення ефективності діяльності Вінницької обласної державної адміністрації з виконання повноважень у сфері загальної середньої освіти

1. Рекомендувати Департаменту освіти і науки Вінницької ОДА провести повторну перевірку конфліктної ситуації, яка виникла у школі I-II ступеню села Яришівки Тиврівського району та в обов'язковому порядку виконати доручення Міністерства освіти і науки України за №2/3-14-16-02-16 від 19.08.2016р. щодо ретельної перевірки професійної діяльності директора школи. Повторну перевірку провести у першому семестрі нового 2017/2018 навчального року.

2. При проведенні повторної перевірки врахувати наступні моменти:

а) Перевірку провести у повній відповідності до вимог Закону України „Про основні засади державного нагляду (контролю) у сфері господарської діяльності”, „Порядку здійснення державного контролю за діяльністю навчальних закладів” та на підставі розробки детального плану (програми) перевірки із врахуванням зауважень, викладених у експертних висновках;

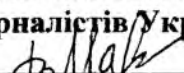
б) Залучити до роботи комісії з повторної перевірки представників ініціатора громадської експертизи, представників громадської ради при Вінницькій ОДА та представників обкому профспілки працівників освіти і науки;

в) За результатами повторної перевірки надати відділу освіти Тиврівської РДА, як органу управління освітою за підпорядкуванням навчального закладу, вмотивовані висновки та рекомендації щодо виявлення та покарання винних осіб відповідно до вимог частини першої статті 41 та статті 147 „Кодексу законів України про працю”, в тому числі за результатами ретельної перевірки професійної діяльності директора школи.

3. Доручити Департаменту освіти і науки Вінницької ОДА забезпечити, відповідно до наданого гарантійного листа за №01-26-02/25 від 05.01.2017 року, працевлаштування у 2017-2018 навчальному році Марценюк В.М. на постійне робоче місце без втрати безперервного професійного стажу та із врахуванням отриманої нею освіти і регіону проживання.

Наведені вище експертні пропозиції направляються керівництву Вінницької ОДА з метою їх врахування (відповідно до вимог пунктів 6 та 7 „Порядку сприяння проведенню громадської експертизи діяльності органів виконавчої влади”) при виконанні повноважень Вінницької обласної державної адміністрації у сфері загальної середньої освіти .

Головний редактор загальноукраїнської газети „Радіоінформ”,
член спілки журналістів України, письменник
к.т.н., доцент ВНТУ В.П.Марценюк

Конт.тел.: 096-890-50-29, e-mail: radioinform@ua.fm